

ØJET I DET HØJE

Af Asger Aamund, den 2. januar 2015

I september 1970 gik nationen amok, da populære Trille med sin guitar på TV sang om øjet i det høje, altså Vorherre, der overvåger, at unge piger ikke kommer til at røre de frække steder på kroppen, der kilder en lille smule. Telefonstorm på tv-statsmonopolet. Danmark delte sig i for og imod Trille. Siden hen er vi blevet mere robuste, og Trilles ret uskyldige vise ville ikke i dag forarge selv kirkelige kredse. Guds skarpe blik er dog ikke mere det eneste altseende øje på firmamentet. Vi er på vej ind i et totalt overvågningssamfund, hvor statsmagten i forskellige forklædninger ser alt, hører alt og ved alt. Det lever vi fint med, da vi har bildt os selv ind, at det kun er stormagterne, der giver sig af med den hårde form for overvågning. Vi har alle læst om Wikileaks og Snowdens afsløringer af NSAs skurkestreger over for pæne statschefer som Angela Merkel, der ikke en gang kan ringe efter en pizza uden, at det aflyttes af NSAs store spionkompleks i Fort Meade i staten Maryland. Imidlertid viser en undersøgelse fra NGO'en Privacy International, at nok er det USA, Kina, Rusland og England, der mest intensivt overvåger deres egne borgere, men Danmark ligger i en gruppe lige efter.

Vi danskere tror på, at der gælder særlige spilleregler for beskyttelsen af demokratiske nationer. Vi erkender at diktaturer som Sovjetunionen og Nazi-Tyskland beskyttede deres samfundsorden ved tyranniske midler som kz-lejre, Gestapo, KGB, tortur og en undertrykt presse. Omvendt mener vi også, at demokrati beskytter sig ved demokratiske midler. Vi ser helst Danmark som et frit og folkestyret samfund med højt til loftet og næsten ubegrænset frihed for den enkelte borger. Ikke fordi det er sådan, men fordi det er den sandhed, vi ønsker at se. Ligesom vi ser Danmark som en allieret nation i årene 1940-45 til trods for, at nok holdt vi i vores stille sind med englænderne, men var i tæt militært og kommercielt samarbejde med Tyskland. Vi ser med lede på fænomener som Abu Ghraib, Guantanamo og drone-drabene på formodede terrorister. Sådan kan man da som demokratisk nation ikke opføre sig? Bruger man den slags metoder ender man så ikke som dem, man bekæmper? Men sandheden er, at demokratiet ikke forsvare demokratiet med demokratiske midler, men med de midler der skal til for at overleve. Det så vi tydeligt under anden verdenskrig. Umiddelbart efter krigsudbruddet i 1939 indførte England brevcensur og internerede samtlige tyske statsborgere i England endda også de jødiske flygtninge, der var undsluppet Gestapos kløer. Efter det japanske angreb på Pearl Harbor flådebasen i 1941 internerede USA samtlige borgere, der var af japansk etnicitet, også selv om de var amerikanske statsborgere. Brevcensur og indespærring af sagesløse borgere på grund af deres race kan ikke siges at være i overensstemmelse med demokratiske principper, men det er ikke desto mindre, hvad demokratiske nationer sætter i værk for at overleve under angreb fra indre og ydre fjender. Man suspenderer folkestyret helt eller delvis i en periode, indtil forholdene atter tillader demokratiske tilstande.

Vi kan ikke lide at tænke på det, men det er også, hvad vi har gjort i Danmark. Vi er i krig med islamisk terror, der har Danmark på den udvalgte liste over højt prioriterede mål for død og ødelæggelse. Det skyldes delvis muhammedkrisen, der lever i bedste velgående i terrorkredse, men også, at Danmark er med i militære aktioner, der bekæmper Al Qaeda, Taleban og Islamisk Stat, der alle med stor glæde ville ofre mange muslimske krigeres liv som betaling for en storslået og spektakulær masse drab med gennemslagskraft i de globale medier, et Babi Yar på dansk jord der ville kaste hæder og glans over Profeten og hans trosfæller verden over.

Vi er i krig og vi har indrettet civilsamfundet derefter. Den omfattende overvågning i Danmark har mange facetter, som dog alle er knyttet sammen i den kendsgerning, at statsmagten nu kan følge med i alt, hvad vi siger, skriver eller gør. Myndighederne har nu adgang til vores bankkonti og vores dankort. Vi udsender

dagligt gennem telefon og computer hundredvis af digitale fingeraftryk, der bliver opfanget og registreret. Vores sundhedsdata fra læger og hospital er til rådighed for udvalgte institutioner. Flere hundredetusinde kameraer ophængt overalt i landet optager vores færden understøttet af GPS data og DSB's registrering af vores cpr numre ved billetkøb. Myndighederne har nu adgang til hele vores liv. Man kender vores helbredstilstand, vores seksuelle præferencer, vores forbrugerprofil og vores økonomi. Man ved hvor vi skal på ferie, man kender vores drømme om fremtiden og hvem vi hader og elsker på facebook. Vi har accepteret denne massive overvågning, fordi vi tror fuldt og fast på, at det er til vores eget bedste. Vi ser overvågningen som en beskyttelse af danske borgere i en krisetid og ikke som den adfærdskontrol, som statsmagten jo også har gemt i enhver overvågning af de andres liv. I den bestående situation er der ingen tvivl om, at danskerne frit og bevidst har ofret en del af de demokratiske frihedsbegreber til gengæld for øget tryghed og beskyttelse. Men netop dette offer, der er både rimeligt og forståeligt, baner vejen for formynderstaten, hvis forudsætning netop er, at vi er klar til at bytte friheden ud med trygheden. Således er det lykkedes skattevæsenet at smutte med ind under overvågningsparaplyen og Skat kan nu uden særlige tilladelser overvåge borgernes økonomi, som det passer dem oven i købet med ret til inspektion i vores private hjem i jagten på sort arbejde. Dette har ikke meget med terrorisme at gøre ud over den, som Skat udøver i sit daglige virke. På samme måde kan Altinget oplyse, at 80 ud af 98 kommuner vil have systematisk overvågning af borgere, der mistænkes for socialt bedrageri. Og for at det ikke skal være løgn har Børnerådsformanden foreslået, at børn filmer forældrenes påståede omsorgssvigt. Og hermed er overvågningen vist kommet rigtigt langt væk fra Islamisk Stat, men tæt på DDR.

Der er bare ingen, der gør noget ved det. Borgerne gør ikke noget. Politikerne gør ikke noget. Og langsomt men sikkert driver vi ind i formynderstaten på ryggen af et omfattende overvågningsapparat, der er skabt for at beskytte os, men som ender med at kontrollere os. Øjet i det høje.

Asger Aamund